

## § 212/19 Motionssvar - Stärk vården för könsstympade flickor och kvinnor i Sörmland

Diarienummer: RS-LED19-0464

| Behandlat av        | Mötesdatum    | Ärendenr |
|---------------------|---------------|----------|
| 1 Regionstyrelsen   | 2019-11-12    | § 231/19 |
| 2 Regionfullmäktige | 2019-11-25/26 | § 212/19 |

### Regionfullmäktiges beslut

1. Motionens beslutspunkt nummer 1 bifalls.
2. Motionens beslutspunkt nummer 2 är besvarad.

### Yrkanden

Maria Gilstig (M), Monica Johansson (S), Björn Karlsson (SD), Malin Karlsson (SD), Ewa Callhammar (L), Lars Bohlin (SD) och Roja Mahmoudi (V) yrkar bifall till regionstyrelsens förslag till beslut.

Barbro Petersson (KD) och Marie-Louise Forslund Mustaniemi (KD) yrkar bifall till motionens båda punkter.

Monica Johansson (S) yrkar avslag på förslaget att bifalla motionens andra punkt.

### Proposition

Ordförande Tomas Borin (VfP) ställer regionstyrelsens förslag under proposition och finner att det bifalls.

Ordförande Tomas Borin (VfP) ställer förslag om att bifalla motionen i sin helhet under proposition och finner att det avslås.

### Ärendet

Anna af Sillén (M) och Maria Gilstig (M) anmälde till regionfullmäktige den 5 februari 2019 en motion om att stärka vården för könsstympade flickor och kvinnor i Sörmland. Motionärerna redogör för Socialstyrelsens uppskattning från 2015 att det finns omkring 38 000 flickor och kvinnor som är könsstympade i Sverige och 19 000 som är i riskzonen, förutom ett befarat stort mörkertal. De framhåller att könsstympning är en traumatisk upplevelse både psykiskt och fysiskt om skapar ett stort lidande och begränsar de drabbade personernas möjligheter, och att de utsatta lever i ett hedersförtryck och inte kan åtnjuta den

frihet de har laglig rätt till, därför är stärkt vård är en viktig åtgärd för att stärka jämställdhet och integration. Det är många som inte vågar söka hjälp och dessutom saknas ofta kunskap inom vården, enligt motionärerna. De förespråkar att det i varje sjukvårdsregion behöver finnas en specialistmottagning motsvarande den i Region Stockholm för patienter som utsatts för könsstympning, där kvinnor kan få gynekologisk och kirurgisk behandling.

Motionärernas förslag till regionfullmäktige är att besluta:

1. Att Region Sörmland verkar för att en gemensam specialistmottagning för könsstympade flickor och kvinnor öppnas inom ramen för vår sjukvårdsregion.
2. Att Region Sörmlands län skapar ett länskompetenscentrum för att stötta och utbilda personal som arbetar med könsstympade flickor och kvinnor, samt som kan vara en första kontakt då flickor och kvinnor vill uppsöka vård för de skador som uppstått vid könsstympning.

Könsstympning är olagligt i Sverige och kan leda till allvarliga fysiska och psykiska besvär. Den som är könsstympad har rätt till vård för sina besvär och ett liv utan smärta. Inom området Könsstympning har Region Sörmland idag två gällande rutiner:

1. Vårdprogram avseende kvinnlig könsstympning (LS-KVEK17-0089).
2. Lokal vådrutin för barnmorskemottagningarna utifrån vårdprogrammet avseende kvinnlig könsstympning (LS-KVEK18-005-1).

Dessa dokument omfattar bland annat hur gynekologisk undersökning och defibulering (öppningsoperation) kan genomföras, remittering till specialistvård, dokumentation m.m. Kvinnoklinikerna i länet kan även genomföra mindre operationer och ge behandling. Vid behov kan patienten remitteras till Amelmottagningen på Södersjukhuset som är specialiserad på att rekonstruera kvinnliga könsorgan. Patienten kan även själv kontakta Amelmottagningen då ingen remiss krävs.

Om Region Sörmland ska verka för en gemensam specialistmottagning för könsstympade flickor och kvinnor inom ramen för vår sjukvårdsregion förutsätts mer kunskap om behovet, både i regionens regi och från länets övriga berörda aktörer, samt från de övriga regionerna i sjukvårdsregionen. Ett steg i ett sådant fördjupningsarbete bör vara att utifrån befintliga styrande dokument, pågående arbete och uppdrag samt utifrån det arbete Amelmottagningen gör analysera frågan. Framgår då behovet av en specialistmottagning i vår sjukvårdsregion ska Region Sörmland verka för en sådan.

Mot bakgrund av detta bör motionens första att-sats vara bifallen.

Region Sörmland har sedan den 1 januari 2019 ett länskompetenscentrum, Kompetenscentrum mot våld i nära relationer, där vi har kompetenser som stöttar och utbildar medarbetare. Även om namnet kanske kan antyda att det endast handlar om våld i nära relationer så ingår det andra uppdrag. Styrande dokument för kompetenscentrum är bl.a. vårdprogrammet Våld i nära relationer. Hedersrelaterat våld och förtryck inklusive könsstämpning är ett av de områden som vårdprogrammet omfattar. Vårdprogrammets mål är ett förbättrat omhändertagande av den våldsutsatta och hens närmaste omgivning. Det finns även en vårdrutin för kvinnlig könsstämpning.

Kompetenscentrum är vårt kunskapsnav för medarbetare i vården, med spetskompetens för att samordna insatser, sprida kunskap och rutiner kring våldsutsatthet. Verksamheten är regionövergripande och arbetar stödjande, samverkande, utbildande och utvecklande inom området. Kompetenscentrum ska ge medarbetaren kunskap, stöd och trygghet.

Uppdraget för Kompetenscentrum mot våld i nära relationer omfattar:

- Utbildnings- och kompetensstöd
- Teamet för sexuellt våldsutsatta (patientmottagning på MSE, KSK, NLN)
- Ett konsultativt Barnskyddsteam

I Sörmland finns också en etablerad samverkansstruktur mot våld i nära relationer där regionen deltar med olika verksamhetsrepresentanter. Samverkan med lokala och regionala berörda aktörer sker både på individuell och på strukturell nivå samt vid förebyggande insatser. Utåtriktade insatser för att öka kunskapen och minska tabun kring könsstämpning är av oerhörd vikt. Samverkan och gemensamma förebyggande insatser inom området finns därför etablerat i länet.

Exempel på länsgemensamma insatser inom området könsstämpade flickor och kvinnor där regionen haft en aktiv roll är:

- Flera informationskampanjer mot kvinnlig könsstämpning (2017 och 2018) där Sörmlands kommuner, regionen och Länsstyrelsen i Sörmlands län gått ut gemensamt (exempelvis vecka 45-47 2018). Genom att prata om ämnet och även belysa konsekvenserna för de drabbade flickor och kvinnor vill man öka kunskapen och förbättra livsvillkoren för de som är könsstämpade eller riskerar att utsättas.
- *Kvinnlig könsstämpning - Handbok för regional samverkan i Sörmland*. Handboken är ett samverkansdokument mellan Sörmlands kommuner, Regionen och Länsstyrelsen i Sörmlands län. Den är ett stöd till yrkesverksamma som träffar flickor och kvinnor i sitt arbete.

Under hösten pågår ett arbete på vårt kompetenscentrum med att kartlägga och inventera nuläget d v s försöka få svar på omfattning av patienter som är utsatta

för kvinnlig könsstämpning och som varit i kontakt med vården, via diagnoskoder med mera.

Mot bakgrund av det arbete som nyligen startat inom Kompetenscentrum mot våld i nära relationer och de insatser som görs i form av informationskampanjer anses motionens andra att-sats vara besvarad.

### **Beslutsunderlag**

Protokollsutdrag regionstyrelsen 2019-11-12, § 231/19

Motionssvar 2019-07-02

Motion – Stärk vården för könsstämpade flickor och kvinnor i Sörmland.

### **Beslutet expedieras till**

Motionären

Akten